

PAPER DETAILS

TITLE: Bir tip fakóltesi 1. ve 3. sınıf öğrencilerinde sosyal medyadaki gelişmeleri kaçırma korkusu ve ilişkili faktörler.

AUTHORS: Betül AKBAY,Hawwa KASAL,Caner ÖZDEMİR,Nurhan MEYDAN ACIMIS,Ahmet ERGIN

PAGES: 291-302

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1103538>

Bir tıp fakültesi 1. ve 3. sınıf öğrencilerinde sosyal medyadaki gelişmeleri kaçırma korkusu ve ilişkili faktörler

The fear of missing out on social media among the first and third grade students of a medical faculty and related factors

Betül Akbay, Havva Kasal, Caner Özdemir, Nurhan Meydan Acımiş, Ahmet Ergin

Gönderilme tarihi:18.08.2019

Kabul tarihi:29.01.2020

Özet

Amaç: Sosyal ortamlarda gelişmeleri kaçırma korkusu (GKK), bireylerin sosyal ağlarda gelişmeleri kaçırma ve gelişmelerden haberdar olamama korkusu yaşamaları olarak tanımlanmaktadır. Bu çalışma ile bir tıp fakültesi 1. ve 3. sınıf öğrencilerinde GKK yaygınlığının ve ilişkili olabilecek faktörlerin belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Gereç ve yöntem: Kesitsel tipteki bu araştırmanın evrenini bir tıp fakültesi 1. ve 3. sınıfta eğitim gören toplam 534 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklem seçilmeden evrenin tamamına ulaşılması hedeflenmiştir. Araştırma katılan öğrencilere, literatür taranarak oluşturulan ve katılımcıların sosyodemografik özellikleri ve akıllı telefon ile sosyal medya kullanım alışkanlıklarını sorgulayan bir anket formu uygulanmış; Sosyal Ortamlarda Gelişmeleri Kaçırma Korkusu Ölçeği (GKKÖ) kullanılmıştır. Tanımlayıcı istatistikler için sayı, yüzde, ortalama, ortanca, standart sapma değerleri hesaplanmış; bağımsız grup farklılıklarının karşılaştırılmasında t testi, Mann-Whitney U ve Kruskal Wallis testleri kullanılmıştır. GKKÖ puanı ile ilişkili faktörlerin belirlenmesi için çoklu doğrusal regresyon analizi (backward) yapılmıştır. İstatistiksel anlamlılık düzeyi (p)<0,05 kabul edilmiştir. Çalışma öncesinde etik kurul ve gerekli kurumsal izinler alınmıştır.

Bulgular: Araştırmaya toplamda 435 (%81,4) kişi katılmıştır. Katılımcıların %60,3'ü kadın ve %54,5'i üçüncü sınıftır. GKKÖ puan ortalaması $23,6 \pm 6,9$ 'dur. Birinci sınıfta olmanın (B:2,554, %95 GA:1,289-3,818, $p<0,001$), akıllı telefonu günlük kontrol etme sıklığının >50 üzeri olmasının (B:2,818, %95 GA:1,430-4,206, $p<0,001$), yanında akıllı telefon şarj cihazı taşımının (B:1,916, %95 GA:0,631-3,201, $p=0,004$) ve daha fazla sosyal medya hesap sayısına sahip olmanın (B:0,927, %95 GA:0,566-1,287, $p<0,001$) yüksek GKK düzeyi için bağımsız risk faktörleri olduğu saptanmıştır.

Sonuç: Katılımcıların sosyal ortamlarda gelişmeleri kaçırma korkusu tıp yazınındaki araştırmalar ile benzer düzeydedir. GKK, akıllı telefon kullanım özellikleri ile ilişkili bulunmuştur.

Anahtar kelimeler: Sosyal medya, bağımlılık, tıp fakültesi, öğrenciler.

Akbay B, Kasal H, Özdemir C, Meydan Acımiş N, Ergin A. Bir tıp fakültesi 1. ve 3. sınıf öğrencilerinde sosyal medyadaki gelişmeleri kaçırma korkusu ve ilişkili faktörler. Pam Tıp Derg 2020;13:291-302.

Abstract

Purpose: Fear of Missing Out (FoMO) was defined as the fear of missing the developments and not being aware of the developments in the social networks. The aim of this study was to determine the prevalence of FoMO among the first and third grade students of a medical faculty and the related factors.

Materials and methods: The universe of this cross-sectional study consisted of 534 students in the 1st and 3rd grades of a medical faculty. It is aimed to reach the whole universe without selecting the sample. A questionnaire which was prepared by surveying the literature and questioning the sociodemographic characteristics and social media usage habits of the participants was applied to the students and FoMO scale was used. Independent Sample T Test, Mann-Whitney U and Kruskal-Wallis tests were used to comparasion of independent group means and medians. Backward linear regression analysis was performed to determine the factors associated with the FOMO score. Statistical significance level (p) was accepted as <0.05. Ethical committee and required permissions were obtained before the study.

Betül Akbay, Arş. Gör. Dr. Uzm. Dr. Ağrı Merkez Toplum Sağlığı Merkezi, Halk Sağlığı Birimi, Ağrı, Türkiye, Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Denizli, Türkiye, e-posta: betulakbay@gmail.com, (orcid.org/0000-0003-4424-2063) (Sorumlu Yazar)

Havva Kasal, Arş. Gör. Dr. Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Denizli, Türkiye, e-posta: havvakasal@gmail.com, (orcid.org/0000-0003-1741-4456)

Caner Özdemir, Uzm. Dr. Ağrı İl Sağlık Müdürlüğü, Halk Sağlığı Kliniği, Ağrı, Türkiye, e-posta: canerozdemir88@hotmail.com, (orcid.org/0000-0003-2940-8694)

Nurhan Meydan Acımiş, Doç. Dr. Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Denizli, Türkiye, e-posta: nurhan88@hotmail.com, (orcid.org/0000-0001-9616-1033)

Ahmet Ergin, Prof. Dr. Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Denizli, Türkiye, e-posta: aergin@pau.edu.tr, (orcid.org/0000-0001-5236-7507)

Results: The sample consisted of 435 (81.4%) respondents. Sixty percent of the participants were female and 54.5% were third grade. The mean FOMO score was 23.6 ± 6.9 . Being in the first grade ($B:2.554$, 95% CI:1.289-3.818, $p<0.001$), the frequency of checking the smartphone daily >50 ($B:2.818$, 95% CI:1.430-4.206, $p<0.001$), carrying a smartphone charger ($B:1.916$, 95% CI:0.631-3.201, $p=0.004$) and more social media accounts ($B:0.927$, 95% CI:0.566-1.287, $p<0.001$) were independent risk factors for high FOMO level.

Conclusion: The participants' fear of missing out is similar to the research in medical literature. FOMO has been associated with smartphone usage features.

Key words: Social media, dependency, medical faculty, students.

Akay B, Kasal H, Özdemir C, Meydan Acımiş N, Ergin A. The fear of missing out on social media among the first and third grade students of a medical faculty and related factors. Pam Med J 2020;13:291-302.

Giriş

Eğlence, eğitim, bilgi paylaşımı ve iletişim amacıyla kullanımı her gün yaygınlaşan internetin 2019 yılı itibari ile dünya genelinde 4,8 milyarın üzerinde kullanıcısı bulunmaktadır [1-3]. İnternet kullanımının büyük kısmını oluşturan sosyal medya kullanımı da her geçen gün artmaktadır ve 2019 yılında dünya genelinde yaklaşık 3,7 milyar insanın sosyal medya kullanıcısı olduğu, bunların ise %93'e yakınının akıllı telefon aracılığı ile sosyal medyayı kullandıkları belirtilmektedir [3, 4]. İnternet ve sosyal medyanın artan kullanımı ile kişilerde bağımlılık geliştiği, zaman içinde tolerans gelişimiyle daha fazla kullanım isteği duydukları literatürde yer alan çalışmalarla gösterilmiş; bu bağımlılık günümüzün önemli halk sağlığı sorunlarından biri olarak tanımlanmıştır [5]. Bireyin fiziksel, psikolojik ve sosyal iyilik hali üzerine olumsuz pek çok etkisi bulunan bu bağımlılık sonucunda uyku problemleri, akademik başarısızlık, sosyal anksiyete, özgüven kaybı, depresyon görülebilmektedir [6-8].

İnternet ve sosyal medya bağımlılıkları tanımlandıktan sonra kişilerin sosyal ortamlarda gelişmelerden haberdar olamama korkusu yaşamaları nedeniyle sosyal ağlarda oldukça uzun süreler geçirmelerine neden olan yeni bir bağımlılık türü olan sosyal medyada gelişmeleri kaçırma korkusu (GKK) [Fear of Missing Out (FoMO)] tanımlanmış, sosyal medya kullanımının ardındaki önemli itici güçlerden biri olduğu belirtilmiştir [3, 9, 10]. Sosyal ağlarda güncellemelerin izlenememesi GKK olan bireyleri rahatsız etmekte, kişinin psikolojik iyilik halini ve yaşam kalitesini olumsuz etkilemektedir [3, 10]. Bu durum sonucunda yüksek GKK düzeyine sahip kişiler sosyal ortamlarda daha fazla geçirmekte, uygunsuz

ve tehlikeli durumlarda da sosyal ortamlarda zaman geçirebilmektedirler [3].

Tüm dünyada olduğu gibi, Türkiye'de de sosyal medya kullanımı oldukça yaygın olup, 2019 verilerine göre ülke genelinde aylık aktif sosyal medya hesabı sıklığı %63 olup, dünya ortalamasının üzerindedir [2]. Türkiye'de sosyal ağların kullanımındaki bu yaygınlık dikkate alındığında sosyal medyada gelişmeleri kaçırma korkusundan etkilenme sıklığının incelenme gerekliliği görülmekle birlikte literatürde bu konu ile yapılan araştırma sayısı kısıtlılık göstermektedir. Bu çalışma ile Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem I ve Dönem III öğrencilerinde sosyal medyada gelişmeleri kaçırma korkusu yaygınlığının ve ilişkili olabilecek faktörlerin belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Gereç ve yöntem

Kesitsel tipteki bu araştırmanın evrenini bir tıp fakültesi birinci ve üçüncü sınıfta eğitim gören toplam 534 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada örneklem seçilmemiş olup evrenin tamamına ulaşılması hedeflenmiştir. Nisan-Mayıs 2018 tarihleri arasında yürütülen araştırmanın bağımlı değişkeni sosyal ortamda gelişmeleri kaçırma korkusudur. Bağımsız değişkenlerini sosyodemografik özellikler, yaşam memnuniyeti, akıllı telefon kullanım özellikleri ve sosyal medya kullanım özellikleri oluşturmaktadır. Veri toplama işlemi araştırmacılar tarafından literatür taranarak oluşturulan anket formu aracılığıyla yapılmıştır. Araştırmada Przybylski VD. tarafından 2013 yılında geliştirilen, Gökler tarafından Türkçeye uyarlanan Sosyal Ortamda Gelişmeleri Kaçırma Korkusu Ölçeği (GKKÖ) kullanılmıştır (Cronbach Alpha 0,81) [9]. Beşli derecelendirme sisteminde 10 soruda ölçekten en az 10, en fazla 50 puan alınabilmektedir. Kesim noktası olmayan

ölçekten alınan puan arttıkça katılımcıların sosyal medyadaki gelişmeleri kaçırma korku düzeyleri de artmaktadır. Çalışma öncesinde 03.04.2018 tarih ve 07 sayılı etik kurul kararı ile araştırmanın yapılmasının etik açıdan sakınca olmadığı onaylanmıştır. Gerekli kurumsal izinler ve katılımcıların sözlü onamları alınmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde SPSS 17,0 paket programı kullanılmış olup; tanımlayıcı istatistikler için sayı, yüzde, ortalama, standart sapma, ortanca ve çeyrekler arası fark verilmiştir. Bağımsız grup ortalamalarının karşılaştırılmasında t testi; ortancalarının karşılaştırılmasında Mann-Whitney U ve Kruskal-Wallis testleri kullanılmıştır. Sosyal ortamda gelişmeleri kaçırma korkusu ile ilişkili bağımsız faktörlerin belirlenmesi için çoklu doğrusal regresyon analizi (backward) kullanılmıştır. İstatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ kabul edilmiştir.

Bulgular

Araştırmaya 435 kişi katılmıştır (%81,4). Katılımcıların yaş ortalaması $20,4 \pm 1,6$ olup, %60,3'ü kadın, %54,5'i üçüncü sınıf öğrencisidir

(Tablo 1). Araştırmaya katılanların %58,7'sinin 4-6 yıldır akıllı telefona sahip olduğu, %10,8'inin her zaman, %18,2'sinin sıklıkla telefonunun şarj cihazını yanında taşıdığı, %31,3'ünün her zaman uyumadan önce akıllı telefon ile vakit geçirdiği, %36,9'unun her zaman uyanır uyanmaz akıllı telefonunu kontrol ettiği, %62,5'nin hiçbir zaman geceleri akıllı telefonunu kapatmadığı saptanmıştır (Tablo 2).

Katılımcıların %19,3'nün sosyal medyada 1-3, %60,7'sinin 4-6, %20'sinin ise 7 ve üzeri hesabı vardır. En çok sahip olunan sosyal medya hesapları Whatsapp (%99,3), Instagram (%86,7), Facebook (%78,2), Youtube (%73,1) ve Snapchat (%55,6)'tır. Yüzde 97,2'si akıllı telefon üzerinden sosyal medya kullandığını belirtmiştir. Öğrencilerin %70,4'ü günde 1-3 saat, %14,7'si günde 4-6 saat sosyal medya kullanmaktadır (Tablo 3).

Araştırmaya katılanların %5,3'ü yaşamından hiç memnun olmadığını belirtirken, %12'si memnun olmadığını, %35,9'u orta düzeyde memnun olduğunu, %38,7'si ise memnun olduğunu belirtmiştir (Şekil 1).

Tablo 1. Katılımcıların sosyodemografik özellikleri.

Yaş (Ort $\pm$ SS)	20,46 $\pm$ 1,67	
Değişkenler	n	%
Cinsiyet		
Kadın	260	60,3
Erkek	171	39,7
Dönem		
I	198	45,5
III	237	54,5
Yaşamının çoğunu geçirdiği yer		
İl	279	64,2
İlçe	125	28,7
Kasaba/köy	31	7,1
Kaldığı yer		
Aile ile birlikte evde	114	26,3
Arkadaşları ile birlikte apartta/evde	65	15,0
Akrabaları ile evde	8	1,8
Tek başıma apartta/evde	143	32,9
Yurtta	104	24,0

Tablo 1. Katılımcıların sosyodemografik özellikleri. (devamı)

Anne öğrenim		
Okuryazar değil	3	0,7
Okuryazar	6	1,4
İlkokul mezunu	103	23,7
Ortaokul mezunu	45	10,3
Lise mezunu	135	31,0
Üniversite /yüksek lisans/doktora	143	32,9
Baba öğrenim		
Okuryazar değil	-	-
Okuryazar	7	1,6
İlkokul mezunu	60	13,8
Ortaokul mezunu	32	7,4
Lise mezunu	102	23,4
Üniversite /yüksek lisans/doktora	234	53,8
Algılanan gelir düzeyi		
Düşük	21	4,8
Orta	219	50,3
İyi	172	39,6
Çok iyi	23	5,3
Kardeş sayısı		
Yok	8	1,8
1	43	9,9
2	234	53,8
3	109	25,1
4 ve üstü	37	9,4

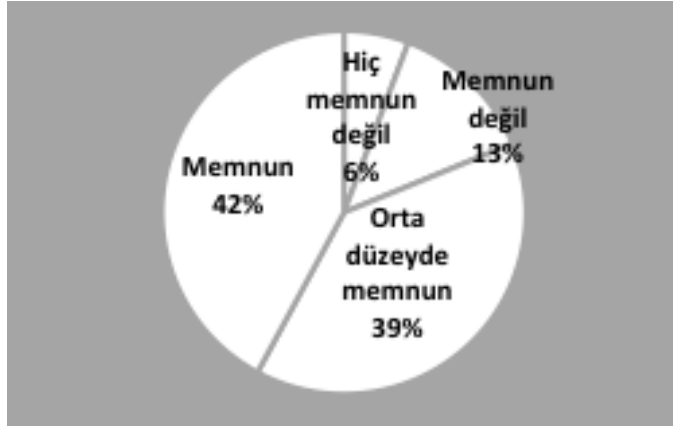
Tablo 2. Öğrencilerin akıllı telefon kullanımı ile ilgili özellikleri.

Değişkenler	n	%
Akıllı telefona sahip olma süresi		
1-3 yıl	54	12,5
4-6 yıl	253	58,7
7 yıldan fazla	124	28,8
Akıllı telefonu günlük kontrol etme sıklığı		
0-50	303	70,6
51 ve üzeri	126	29,4
Yanında şarj cihazı taşıma		
Her zaman	47	10,8
Sıklıkla	79	18,2
Bazen/ara sıra	123	28,3
Nadiren	120	27,5
Hiçbir zaman	66	15,2
Uyumadan önce akıllı telefonla vakit geçirme durumu		
Her zaman	136	31,3
Sıklıkla	179	41,2
Bazen/ara sıra	59	13,6
Nadiren	35	8,1
Hiçbir zaman	25	5,8
Akıllı telefonu gece kapatma durumu		
Her zaman	26	6,0
Sıklıkla	25	5,7
Bazen/ara sıra	22	5,1
Nadiren	90	20,7
Hiçbir zaman	272	62,5
Uyanır uyanmaz akıllı telefonu kontrol etme durumu		
Her zaman	160	36,9
Sıklıkla	164	37,8
Bazen/ara sıra	56	12,9
Nadiren	47	10,8
Hiçbir zaman	7	1,6

Tablo 3. Öğrencilerin sosyal medya kullanımı ile ilgili özellikleri.

Değişkenler	n	%
Sosyal medyada sahip olunan hesap sayısı		
1-3	84	19,3
4-6	264	60,7
7 ve üzeri	87	20,0
Sahip olunan sosyal medya hesapları*		
Whatsapp	432	99,3
Instagram	377	86,7
Facebook	340	78,2
Youtube	318	73,1
Snapchat	242	55,6
Twitter	201	46,2
Swarm	109	25,1
Pinterest	70	16,1
Tumblr	41	9,4
LinkedIn	16	3,7
Scope	33	7,6
Sosyal medya hesabına sahip olma süresi		
1-3 yıl	49	12,4
4-6 yıl	103	26,2
7-9 yıl	136	34,5
10 yıl ve üzeri	106	26,9
Akıllı telefon üzerinden aktif olarak sosyal medya kullanımı		
Evet	423	97,2
Hayır	12	2,8
Günlük sosyal medya kullanım süresi		
<1 saat	57	13,5
1-3 saat	298	70,4
4-6 saat	62	14,7
7 saat ve üzeri	6	1,4

*Birden fazla seçenek işaretlenebilmektedir.

Şekil 1. Öğrencilerin yaşam memnuniyet durumları.

Katılımcıların GKKÖ'den aldığı puan ortalaması $23,6 \pm 6,9$ ($1,11 \pm 0,07$)'dur. Birinci sınıf öğrencilerinin üçüncü sınıf öğrencilerine göre ($p=0,024$), anne öğrenim düzeyi lise ve üzeri olanların ortaokul ve altı olanlara göre ($p=0,015$), akıllı telefonunu günde 50'den fazla kontrol edenlerin elliden az kontrol edenlere göre ($p<0,001$), yanında şarj cihazı taşıyanların taşımayanlara göre ($p<0,001$), uyanır uyanmaz akıllı telefonunu kontrol edenlerin etmeyenlere göre ($p=0,010$), akıllı telefon üzerinden sosyal medya kullananlara kullanmayanlara göre ($p=0,007$), sosyal medya hesap sayısı fazla olanlarda ($p<0,001$), günlük sosyal medya kullanım süresi yüksek olanlarda ($p=0,015$) GKKÖ puan ortalaması daha yüksek olup aradaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Yaşam memnuniyeti ile sosyal ortamda gelişmeleri kaçırma korkusu arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki saptanmamıştır (Tablo 4).

Çok değişkenli analizde birinci sınıfta olanlarda (B:2,554, %95 GA:1,289-3,818, $p<0,001$), akıllı telefonu günlük kontrol etme sıklığı ellinin üzerinde olanlarda (B:2,818, %95 GA:1,430-4,206, $p<0,001$), yanında akıllı telefon şarj cihazı taşıyanlarda (B:1,916, %95 GA:0,631-3,201, $p=0,004$) ve sosyal medya hesap sayısı fazla olanlarda (B:0,927, %95 GA:0,566-1,287, $p<0,001$) sosyal ortamlarda gelişmeleri kaçırma korkusu daha fazladır (Tablo 5).

Tartışma

Katılımcıların sosyal ortamlarda gelişmeleri kaçırma korkusu literatürdeki çalışmaların sonuçlarıyla benzer düzeydedir. Gökler ve ark. [10] tarafından 2015 yılında üniversite

öğrencilerinde yapılan çalışmada GKKÖ puan ortalaması $24,3 \pm 7,68$ olarak bulunmuştur. Fuster ve ark. [11] tarafından 2016 yılında 13-50 yaş arası sosyal medya kullanıcısı 5280 kişi ile yürütülen bir çalışmada GKKÖ puan ortalaması $21,4 \pm 8,3$ olarak saptanmıştır. Oberst ve ark. [12] tarafından 16-18 yaş arası sosyal medya kullanıcılarında GKKÖ ortalaması $21,3 \pm 7,8$ olarak bulunmuştur. Kuzey Amerikalı Amazon kullanıcılarında yapılan bir çalışmada ise puan ortalaması $21,2 \pm 7,2$ olarak saptanmıştır [13]. Hoşgör ve ark. [14] tarafından 2017 yılında İstanbul'da öğrenim gören 210 üniversite öğrencisinde yapılan çalışmada ise GKKÖ puan ortalaması 2,86 olarak belirlemiştir. Tozkoparan ve ark. [15] tarafından üniversitede eğitim gören öğretmen adayları ile yapılan çalışmada ise puan ortalaması 28,60 olarak belirlenmiştir. Çınar ve ark. [16] ise yine üniversite öğrencilerinde yaptıkları çalışmada GKKÖ puan ortalamasını 2,30 olarak bulmuştur. Puan ortalamaları arasındaki farklılıklar yaş gruplarının, örnekleme alınan grupların ve sosyokültürel özelliklerin farklılık göstermesinden kaynaklanıyor olabilir.

Araştırmamız sonuçlarına göre tıp fakültesi birinci sınıf öğrencilerinin GKK düzeyi daha yüksektir. Abel ve ark. [17] tarafından 202 üniversite öğrencisi ile yapılan çalışmada bulgularımızdan farklı olarak GKKÖ puan ortalaması birinci sınıflarda en düşük saptanırken, en yüksek 3. sınıf öğrencilerindedir. Bu durum tıp fakültesi üçüncü sınıf öğrencilerinin daha yoğun ders programına sahip olmasına bağlı olarak sosyal medya kullanımlarını kısıtlama davranışına gitmelerinden kaynaklanıyor olabilir.

Tablo 4. Öğrencilerin sosyodemografik, akıllı telefon ve sosyal medya kullanım özelliklerine göre SGKK puanları.

Değişkenler	SGKK Puanı (Ort ± SS)	p değeri
Cinsiyet		
Kadın	23,98±6,70	0,158
Erkek	23,12±7,30	
Dönem		
I	24,60±7,75	0,024
III	22,92±6,09	
Yaşamının çoğunu geçirdiği yer		
İl	23,71±7,13	0,830
İlçe/kasaba/köy	23,63±6,59	
Anne öğrenim		
Ortaokul ve altı	22,54±6,60	0,015
Lise ve üzeri	24,34±7,05	
Baba öğrenim		
Ortaokul ve altı	23,10±6,41	0,494
Lise ve üzeri	23,86±7,08	
Algılanan gelir düzeyi		
Düşük /Orta	23,30±6,36	0,627
İyi /Çok iyi	24,14±6,93	
Akıllı telefona sahip olma süresi		
1-3 yıl	23,09±6,31	0,063
4-6 yıl	23,12±6,96	
7 yıldan fazla	24,84±6,98	
Akıllı telefonu günlük kontrol etme sıklığı		
0-50	22,60±6,57	<0,001
51 ve üzeri	26,33±7,19	
Yanında şarj cihazı taşıma taşıma		
Evet (Her zaman/Sıklıkla/Bazen)	24,86±7,40	<0,001
Hayır (Nadiren/Hiçbir zaman)	22,14±5,95	
Uyanır uyanmaz akıllı telefonu kontrol etme		
Evet (Her zaman/Sıklıkla/Bazen)	24,04±6,96	0,010
Hayır (Nadiren/Hiçbir zaman)	21,28±6,31	

Tablo 4. Öğrencilerin sosyodemografik, akıllı telefon ve sosyal medya kullanım özelliklerine göre SGKK puanları. (devamı)

Uyumadan önce akıllı telefonla vakit geçirme		
Evet (Her zaman/Sıklıkla/Bazen)	23,92±6,99	0,117
Hayır (Nadiren/Hiçbir zaman)	22,18±6,47	
Akıllı telefonu gece kapatma		
Evet (Her zaman/Sıklıkla/Bazen)	23,65±7,17	0,896
Hayır (Nadiren/Hiçbir zaman)	23,69±6,90	
Sosyal medyada sahip olunan hesap sayısı		
1-3	19,92±6,27	<0,001
4-6	23,72±6,29	
7 ve üzeri	27,11±7,58	
Sosyal medya hesabına sahip olma süresi		
1-3 yıl	22,02±6,96	0,072
4-6 yıl	22,68±7,00	
7-9 yıl	23,85±5,87	
10 yıl ve üzeri	24,76±7,40	
Akıllı telefon üzerinden sosyal medya kullanımı		
Evet	23,83±6,87	0,007
Hayır	18,41±7,35	
Günlük sosyal medya kullanım süresi		
<1 saat	21,69±7,68	0,015
1-3 saat	23,83±6,52	
4-6 saat	24,90±7,46	
7 saat ve üzeri	28,00±6,87	
Yaşam memnuniyet durumu		
Memnun değil	23,98±7,42	0,570
Orta düzeyde memnun	23,88±6,63	
Memnun	23,39±7,01	

Tablo 5. Sosyal medyada gelişmeleri kaçırma korkusunu etkileyen faktörler*

Değişkenler	B	%95 GA	p
Sınıf			
Birinci sınıf	2,554	1,289-3,818	<0,001
Üçüncü sınıf	-		
Akıllı telefonu günlük kontrol etme sıklığı			
50 ve altında	-		<0,001
50 üzerinde	2,818	1,430-4,206	
Yanında şarj cihazı taşıma			
Taşıyor	1,916	0,631-3,201	0,004
Taşımıyor	-	-	
Sosyal medya hesap sayısının fazlalığı	0,927	0,566-1,287	<0,001

*Modele yaş, cinsiyet, dönem, anne öğrenim düzeyi, akıllı telefon günlük kontrol sıklığı, yanında şarj cihazı taşıma durumu, uyanır uyanmaz akıllı telefonu kontrol etme durumu, sosyal medya hesap sayısı, akıllı telefon üzerinden sosyal medya kullanım durumu, günlük sosyal medya kullanım süresi dahil edilerek Lineer Regresyon Analizi (Backward) yapılmıştır.

Yanlarında sürekli olarak akıllı telefon şarj cihazı taşıyan ve telefonunu sık kontrol eden öğrencilerin daha yüksek GKKÖ puan ortalamasına sahip oldukları belirlenmiştir. Çalışmamıza benzer olarak Hoşgör ve ark. [14] tarafından üniversite öğrencileri arasında yapılan çalışmada da yanında şarj cihazı kullananların ve telefonu kontrol etme sıklığı yüksek olanların daha yüksek GKKÖ puanına sahip olduğu görülmüştür. Gökler ve ark. [10] 2015 yılında üniversite öğrencileri ile yaptığı çalışmada da benzer sonuçlar elde etmiştir. Sosyal medya kullanımının sıklıkla akıllı telefonda sağlanması bu bulgunun ortaya çıkmasındaki temel faktör olabilir.

Çalışmamızda sosyal medya hesap sayısının artmasının GKK düzeyini arttırdığı belirlenmiştir. Gezin ve arkadaşlarının [18] 2016 yılında Trakya Üniversitesi'nde yürüttüğü çalışmada da bulgularımıza benzer olarak sosyal medya hesap sayısı ile GKK seviyesi ilişkili bulunmuş; yedi veya daha fazla hesaba sahip olanların daha az sayıda hesaba sahip olanlara kıyasla daha yüksek GKK seviyesine sahip olduğu saptanmıştır. Gökler ve ark. [10] tarafından da benzer bulgular elde edilmiştir. Hesap sayısı ile olan bu ilişki kişilerin tüm gelişmelerden haberdar olma isteğinden kaynaklanıyor olabileceği gibi, sosyal medya bağımlılığından da kaynaklanıyor olabilir.

Literatürde yaşam memnuniyeti ile GKK düzeyi arasında anlamlı ilişki olduğu, yüksek GKKÖ puan ortalamasına sahip bireylerde yaşam memnuniyetinin daha düşük olduğu bildirilmektedir [9, 10]. Çalışmamızda yaşam memnuniyeti ile GKK düzeyi arasında ilişki saptanamamış olup bu durum memnuniyet düzeyinin ölçülmesinde geçerliliği gösterilmiş bir ölçek kullanılmamasından kaynaklanıyor olabilir.

Araştırmamızın kısıtlılıklarını GKK ile depresyon, anksiyete gibi psikolojik faktörler, günlük yaşamdaki sosyal ilişkiler, internet ve telefon bağımlılığı vb. gibi çeşitli değişkenlerle olan ilişkisinin değerlendirilmemesi ve çalışmanın sadece tıp fakültesi birinci ve üçüncü sınıf öğrencilerinde yapılmış olup diğer dönemlerin, fakültelerin ve yaş gruplarının araştırmaya dahil edilmemesi oluşturmamaktadır.

Sonuç olarak, tıp fakültesi birinci ve üçüncü sınıf öğrencilerin GKK düzeyi literatürdeki çalışmaların sonuçlarıyla benzer düzeydedir. GKK düzeyi; birinci sınıf öğrencilerinde, akıllı telefonunu kontrol sıklığı yüksek olanlarda, yanında akıllı telefon şarj cihazı taşıyanlarda, sosyal medya hesap sayısı fazla olanlarda daha yüksektir. Problemlili sosyal medya kullanımının önüne geçilmesi için özellikle gençler başta olmak üzere toplumun tüm

kesimine, ebeveynlere internet, akıllı telefon ve sosyal medyanın akılcı kullanımına yönelik eğitimler verilmesi, gençlerin sosyal ortamlardan uzaklaşmasını sağlamaya yönelik spor, sanat gibi gerçek sosyal aktiviteleri teşvik eden programlar geliştirilmeli ve yürütülmelidir.

Çıkar ilişkisi: Yazarlar herhangi bir çıkar ilişkileri bulunmadığını beyan eder.

Kaynaklar

1. Lai C, Altavilla D, Ronconi A, Aceto P. Fear of missing out (FOMO) is associated with activation of the right middle temporal gyrus during inclusion social cue. *Computers in Human Behavior* 2016;61:516-521. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2016.03.072>
2. We are social. Digital in 2019:Global overview. Erişim adresi: <https://wearesocial.com/digital-2019-global>. Erişim tarihi 7 Ocak 2020
3. Kuss DJ, Griffiths MD. Social networking sites and addiction: ten lessons learned. *Int J Environ Res Public Health* 2017;14:311. <https://doi.org/10.3390/ijerph14030311>
4. Statista. Global digital population as of October 2019. Available at: <https://www.statista.com/statistics/617136/digital-population-worldwide/>. Accessed January 07, 2020
5. Heo J, Oh J, Subramanian SV, Kim Y, Kawachi I. Addictive internet use among korean adolescents: a national survey. *PLoS One* 2014;9:e87819. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0087819>
6. Ko CH, Yen JY, Yen CF, Chen CS, Chen CC. The association between Internet addiction and psychiatric disorder: a review of the literature. *Eur Psychiatry* 2012;27:1-8. <https://doi.org/10.1016/j.eurpsy.2010.04.011>
7. Schou Andreassen C, Billieux J, Griffiths MD, et al. The relationship between addictive use of social media and video games and symptoms of psychiatric disorders: a large-scale cross-sectional study. *Psychol Addict Behav* 2016;30:252-262. <https://doi.org/10.1037/adb0000160>
8. Sampasa-Kanyinga H, Hamilton HA, Chaput JP. Use of social media is associated with short sleep duration in a dose-response manner in students aged 11 to 20 years. *Acta Paediatr* 2018;107:694-700. <https://doi.org/10.1111/apa.14210>
9. Przybylski AK, Murayama K, Dehaan CR, Gladwell V. Motivational, emotional, and behavioral correlates of fear of missing out. *Computers in Human Behavior* 2013;29:1841-1848. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2013.02.014>
10. Gökler ME, Aydın R, Ünal E, Metintaş S. Sosyal ortamlarda gelişmeleri kaçırma korkusu ölçeğinin Türkçe sürümünün geçerlik ve güvenirliğinin değerlendirilmesi. *Anadolu Psikiyatri Derg* 2016;17:53-39.
11. Fuster H, Chamarro A, Oberst U. Fear of missing out, online social networking and mobile phone addiction: a latent profile approach. *Aloma* 2017;35:23-30.
12. Oberst U, Wegmann E, Stodt B, Brand M, Chamarro A. Negative consequences from heavy social networking in adolescents: the mediating role of fear of missing out. *J Adolesc* 2017;55:51-60. <https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2016.12.008>
13. Elhai JD, Levine JC, Dvorak RD, Hall BJ. Fear of missing out, need for touch, anxiety and depression are related to problematic smartphone use. *Comput Human Behav* 2016;509-516. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2016.05.079>
14. Hoşgör H, Koç Tütüncü S, Gündüz Hoşgör D, Tandoğan Ö. Üniversite öğrencileri arasında sosyal medyadaki gelişmeleri kaçırma korkusu yaygınlığının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *JAVSTUDIES* 2017;3:213-223. <https://doi.org/10.23929/javs.668>
15. Tozkoparan SB, Kuzu A. Öğretmen adaylarının gelişmeleri kaçırma korkusu (FOMO) düzeyleri ve siberaylaklık davranışları arasındaki ilişki. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi* 2019;9:87-110. <https://doi.org/10.18039/ajesi.520825>
16. Çınar ÇY, Mutlu E. Üniversite öğrencilerinde sosyal ortamlarda gelişmeleri kaçırma korkusunun yordayıcıları. *Current Addiction Research* 2018;2:47-53. <https://doi.org/10.5455/car.105-1540197312>
17. Abel JP, Buff CL, Burr SA. Social media and the fear of missing out: scale development and assessment. *Journal of Business&Economics Research* 2016;14:33-44. <https://doi.org/10.19030/jber.v14i1.9554>
18. Gezgin DM, Hamutoğlu NB, Gemikonaklı O, Raman İ. Social networks: fear of missing out in preservice teachers. *Journal of Education and Practice* 2017;8:156-168.

Teşekkür: Katkılarından dolayı intern doktorlar Abdullah Akdere, Mesut Akkoş, Kağan Cicioğa, Gülten Coşkundeniz, Merve Dumanlı, Muhammet Bilal Özmen, Celal Taçyıldız, Nazire Nagihan Yağın, İrem Yamacı, Ali Yiğ ve Deniz Yılmaz'a teşekkürlerimizi sunarız.

Bu çalışma, 2. Uluslararası 20. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi'nde Kasım 2018 tarihinde sözel bildiri olarak sunulmuştur.

Bu çalışma, Pamukkale Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi'nin 2018KKP290 proje numarası ile desteklenmiştir.

Etik onayı: Pamukkale Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan 03.04.2018 tarih ve 07 sayılı ile onay alınmıştır.